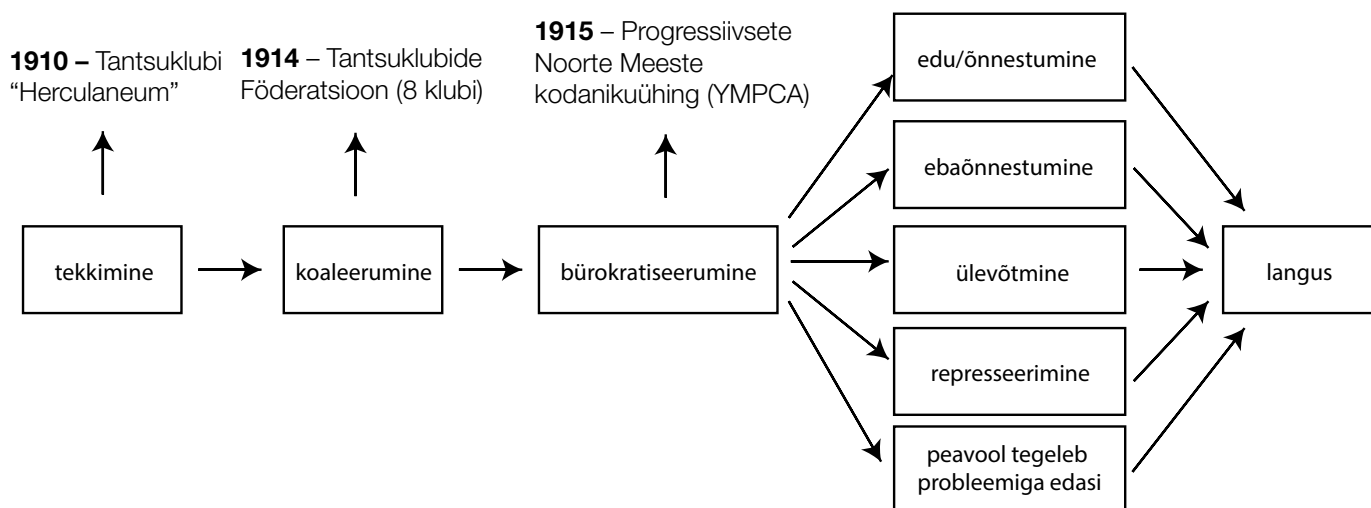

JCI organisatsiooni tekkelugu läbi sotsiaalse liikumise elutsükli aastatel 1910 - 1915

Autor: Viljam Viljasoo, 26.09.2017

Junior Chamber International (JCI) ehk eestipärasemalt Ettevõtlike Noorte Koda on üle saja aasta vanune rahvusvaheline väärikas organisatsioon, mille tekkelugu juhivad meid kaugelt Ameerikasse. Miks JCI loodi ja kuidas organisatsioon kahekümnenda sajandi alguses tekkis?

Tihti algab kõik *sotsiaalsest liikumisest*, mida on Inglismaa poliitikateadlane P. Wilkinson määratlenud kui inimeste tahtlikku ja kollektiivset püüdlust viia ühiskonnas ellu ükskõik millist kindlat muutust, kasutamata selleks vägivaldseid, ebaseaduslikke, revolutsioonilisi või utoopilisi võtteid. Teisisõnu tekivad sotsiaalsed liikumised üldiselt siis, kui suurem hulk sarnaselt mõtlemaid inimesi väljendavad mõne poliitilise olukorra või mõne ühiskondlik-kultuurilise probleemi suhtes ühist rahulolematust. Ka JCI organisatsioon on tekkinud põhjusega, mida on võimalik mõista sotsiaalteadlase H. Blumer'i sotsiaalse liikumise elutsükli arengujärgude

Joonis. Sotsiaalse liikumise elutsükli arengujärgud. (Social Movements, 2016)

mudeli abil (Joonis). Esimene arengujärk kannab nimetust *tekkimine*, mil sotsiaalne liikumine on veel väga algne ja organiseerumata.

Noor, 18-aastane Henry Giessenbier soovis USA-s St. Louise linna luua meeste tantsuklubi, mille liikmeskond keskenduks lisaks tantsuõppimisele ka ühiskonnas paremate ideaalide ja sotsiaalsete väärtuste loomisele. Rahvusvahelises pangas töötav Henry täitiski 1910.a. oma eesmärgi ja asutas Vana-Rooma linna nime järgi meeste tantsuklubi Herculaneum.

Sotsiaalse liikumise elutsükli teine arengujärk on koaleerumine ehk *ühinemine*, mille käigus on isikud üksteisest juba rohkem teadlikud, tekib intensiivsem suhtlemine ja ollakse valmis probleemi osas midagi ühiselt ette võtma. Selles faasis muutub tegevus kollektiivseks, ühiste arutelude käigus jõutakse kindlate eesmärkideni ja alustatakse koordineeritud tegevust.

Organisatsioonikultuur – artikkel nr. 1

Aastaid väikese grupina tegutsenud Herculaneum'i tantsuklubi kogukonna teenimist ja arendamist puudutavad mõtted levisid järk-järgult ka teistesse kohalikesse meeste tantsuklubidesse ning Henry eestvedamisel loodi 1914.a. seitset klubi ühendav Tantsuklubide Föderatsioon.

Sotsiaalse liikumise kolmas arengujärk on *bürokratiseerumine*. Selles faasis on sotsiaalne liikumine saanud ühiskonna poolt juba palju tähelepanu ja üha enam soovivad erinevad välised huvipooled (nt ettevõtted, kodanikud, vabaühendused) tegevust toetada või sellega liituda. Kuna sotsiaalne liikumine on endiselt laienev ehk eskaleeruv, siis ühel hetkel ei pruugi põhimeeskond enam suurenevate töömahtude tõttu ise hakkama saada, mistõttu vajab organisatsioon oma arenguks ressursse juurde (nt uute liikmete otsimine, spetsialistide palkamine, meeskonnaliikmete täiendõpe).

Matthew Ungermann, Herculaneum'i üks põhiliikmetest on tollal öelnud, et noorsugu vajab alati mingisugust võimalust oma energiat kasulikult rakendada ja seeläbi ennast teostada. Seetõttu hakkas liikmete arvult kasvav ja populariseeruv Tantsuklubide Föderatsioon üha rohkem ühiskondlike probleemide kaardistamise ja lahendamisega tegelema, mistõttu nimetati 1915.a. organisatsioon ümber Progressiivsete Noorte Meeste kodanikuühinguks (ingl. k. Young Men's Progressive Civic Association).

Foto: Henry Giessenbier, Jr.

Foto: Herculaneum'i tantsuklubi meesliikmed

Sotsiaalse liikumise viimane arengujärk on *langus* ehk sotsiaalteadlane F. D. Miller on esitanud neli põhilist viisi, kuidas sotsiaalse liikumise protsess lõppeda võib. Esimene neist kannab nimetust *surveavaldus*, mille kohaselt sotsiaalne liikumine lõpetab ametivõimude negatiivsel mõjutusel (nt protsessi takistavad seadusemuudatused) oma tegevuse. Teine võimalus kannab nimetust *ülevõtmine*, mille kohaselt ametivõimud soovivad ise probleemiga edasi tegeleda, kutsudes sotsiaalse liikumise algatajaid oma meeskonda.

Kolmanda viisina on sotsiaalne liikumine olnud *edukas* ja lõpetab oma tegevuse või hakkab tegelema uue probleemiga. Neljas viis on *ebaõnnestumine*, mille kohaselt meeskonnasisesed lahkkelid või kumuleeruvad probleemid viivad sotsiaalse liikumise lagunemiseni. Viienda viisina on esitatud ka võimalus, et sotsiaalse liikumisega püstitatud teema on saavutanud ühiskonna poolt palju tähelepanu ehk *ühiskonna peavool* võtab nii-öelda sotsiaalse liikumise meeskonnalt probleemiga tegelemise üle.

Igal sotsiaalsel liikumisel on olemas algus ja lõpp, iseasi on juba see, et kuna ja kuidas viimane kätte jõuab. Samas millegi lõpp on tihti uue tegevuse algus. Nii loob ka JCI kui globaalne organisatsioon endas iga päev uusi sotsiaalseid liikumisi, millest osad on edukamad kui teised ja mõnest probleemi lahendamisest kooruvad välja uued probleemid, mis on jällegi uute liikumiste tekkealuseks. Niikaua aga kui inimestel on olemas aktuaalne ja uudne tahe midagi oma kogukonnas JCI lipu all muuta, püsib ka organisatsioon elujõulisena.

Allikad:

1. Social Movements (2016). Boundless Sociology. <https://www.boundless.com/sociology/textbooks/boundless-sociology-textbook/socialchange-21/social-movements-140/social-movements-767-2144/>
2. The US Jaycees Foundation kodulehekül, <http://www.usjayceefoundation.org/>
3. Christiansen, J. (2009). Four Stages of Social Movements. Research Starters: Sociology (Online Edition), 2015, 7.